

Om språken och översättningen av kartläggningsmaterialet för nyanlända elever

1

Steg 2

3

Om språken och översättningen av kartläggningsmaterialet för nyanlända elever

Kartläggningsmaterialet för Steg 2 i litteracitet har översatts till många språk. Vi har här sammanställt information om dessa språk och om översättningarna som kan vara värdefull för den kartläggande läraren.

Allmänt om språken

Språk kan ha flera varieteter eller dialekter, skrivas med olika skriftsystem eller alfabet i länder där de används, de kan vara officiella språk och därmed ha en vedertagen standard eller vara minoritetsspråk vars användare kämpar för att språket ska erkännas av det omgivande samhället. Vi har för översättningarna tagit hänsyn till dessa faktorer, exempelvis har vi använt det officiella standardskriftspråket i översättningarna om det finns ett sådant, trots att talspråken eller dialekterna inte alltid är ömsesidigt förståeliga. Några språk har inget standardiserat skriftspråk alls medan talspråket är ömsesidigt förståeligt mellan varieteterna. Det gäller framför allt besläktade språk där talare av två skilda språk kan förstå varandra, ungefär som svensktalande kan förstå norska eller danska, men där man eventuellt inte kan läsa det andra språket, eftersom det använder ett annat skriftsystem. Det förekommer också det omvända förhållandet, där talare av två besläktade språk kan läsa det andra för att de använder samma skriftsystem.

Språkbeskrivningar och övrig information om översättningen till respektive språk

Vi beskriver här vilken varietet som har valts för respektive språk samt en del nödvändig information om t.ex. skriftspråksnormer och andra konventioner som du som kartläggare och den som utför tolkning kan behöva känna till inför kartläggningen. Språken är kategoriserade med koder enligt ISO-standard 639-3 (listan finns på s. 10).

Albanska: Översättningen använder det enligt lag (1998) officiella standard- och undervisningsspråket i Albanien. Standarden bygger på dialekten tosk, som har varit utgångspunkt för språket i Albanien sedan 1952. Albanska skrivs med en variant av det latinska alfabetet. En annan varietet, som är baserad på dialekten gheg används i Kosovo som de facto officiellt språk, samt i Montenegro/Crna Gora och Makedonien, där albanska enligt lag (2007 resp. 1991) är ett regionalt språk. Vid kartläggningen bör man därför vara uppmärksam på att eleven och den som utför tolkning kan ha skilda dialekter som kan försvåra förståelsen.

Amhariska eller amarinja: Översättningen använder den skriftspråksstandard som enligt lag (1994) är officiellt språk i Etiopien. De allra flesta användare av amhariska är flerspråkiga och behärskar minst ett annat språk som förekommer i närområdet. Amhariska är undervisningsspråk inom de obligatoriska skolornerna i de flesta regioner i Etiopien men andra regionala undervisningsspråk förekommer också. Amhariska skrivs med ge'ez-skriften (se också tigrinja), som omfattar 180–250 tecken. Läs- och skrivriktningen är från vänster till höger och skriftsystemet är både ljudavbildande och stavelseåtergivande.

Arabiska: Översättningen använder modern standardarabiska som skrivs med det arabiska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från höger till vänster. Översättningen följer den vedertagna skriftspråksstandard som gäller för alla arabisktalande länder i Nordafrika och Mellanöstern och översättningen tar inte hänsyn till talspråkliga varieteter eller dialektala skillnader i eller mellan de olika länderna. Texternas ordförråd är anpassat för respektive åldersgrupp, och de uppgifter som riktar sig till oerfarna läsare har vokaliserats med specifika diakritiska tecken för att underlätta läsningen.

Bosniska: Översättningen använder ett vedertaget standardskriftspråk som även personer med bakgrund i Kroatien, Serbien eller Montenegro/Crna Gora bör kunna förstå. Bosniska skrivs med en variant av det latinska alfabetet, samma variant av alfabetet kan också användas för att skriva serbiska.

Dari eller afghansk persiska: Översättningen använder den varietet av dari som enligt lag (2004) är officiellt språk i Afghanistan. Dari skrivs med en variant av det arabiska alfabetet och används vid sidan av pashto som undervisningsspråk i landet. Läs- och skrivriktningen är från höger till vänster.

Engelska: Översättningen använder ett neutralt standardskriftspråk som inte är bundet till någon nationell varietet (t.ex. Storbritannien eller USA). Engelska är officiellt språk och undervisningsspråk i stora delar av Afrika, t.ex. Gambia, Uganda, Ghana, Sydafrika, Liberia, Nigeria, Tanzania, Kenya, Zimbabwe. Engelska är även officiellt språk och undervisningsspråk i Asien t.ex. Indien, Hongkong, Singapore samt Australien och Nya Zeeland.

Finska: Översättningen följer den vedertagna skriftspråkstandard som gäller för förvaltnings- och undervisningsspråket. Finska används av cirka 6 miljoner människor i norra Europa. Det är enligt lag (2000) och tillsammans med svenska officiellt språk i Finland, samt erkänt minoritetsspråk och provinsiellt förvaltningspråk i Sverige enligt lag (2009), där det förekommer i två varieteter, *meänkieli* och *suomi*, tornedalsfinska och standardfinska. Finska förekommer också i Nordnorge i en närliggande varietet som kallas kvänska. Finska skrivs med det latinska alfabetet.

Franska: Översättningen använder ett neutralt standardskriftspråk som inte är bundet till någon nationell varietet (t.ex. Frankrike eller Kanada). Franska är officiellt språk och undervisningsspråk i stora delar av Afrika, t.ex. Marocko, Elfenbenskusten, Kongo (DR och Brazzaville), Kamerun, Burkina Faso, Mauretanien, Niger och Senegal samt i Belgien, Libanon, Luxemburg och Schweiz. Franska skrivs med det latinska alfabetet och använder några specifika diakritiska tecken.

Grekiska: Översättningen följer en skriftspråkstandard som bör kunna förstås av alla som har haft grekiska som undervisningsspråk. Grekiska har över 13 miljoner användare i Europa och är officiellt språk på Cypern enligt lag (1960), och de facto officiellt språk i Grekland. Språket används också i Albanien som ett de facto provinsiellt språk i praktiken, och i Rumänien är det ett erkänt minoritetsspråk enligt lag (2007). Det unika grekiska alfabetet som används för att skriva språket kan se bekant ut för många, för att man använder alfabetets tecken som symboler i vetenskapliga sammanhang, t.ex. inom matematiken. I texter använder man delvis andra skiljetecken än de som är vanliga i Sverige, t.ex. så avslutas frågesatser med semikolon (;) och inte med frågetecken (?) Tolkning sker i Sverige med Greklands officiella talspråksstandard, som bygger på dialekten *dimotiki*.

Italienska: Översättningen följer den skriftspråksstandard som gäller för italienska som förvaltnings- och undervisningsspråk i Italien. Italienska används av över 60 miljoner människor i Europa och är officiellt språk i Italien enligt lag (1999) och i Schweiz enligt lag (1999), tillsammans och likställt med tyska och franska. Det är minoritetsspråk och erkänt provinsiellt förvaltningspråk enligt lag i Slovenien (1991) och Kroatien (2003), där det också förekommer som undervisningsspråk i de berörda provinserna. Italienska skrivs med det latinska alfabetet.

Kinesiska: För översättningen har den variant av det kinesiska skriftsystemet använts som kallas förenklad kinesiska (simplified han). De kinesiska tecknen är byggda efter en morfematisk princip och varje tecken står för ett begrepp och en betydelse. Tecknen är därför INTE ljudavbildande – ett och samma skrivtecken kan kopplas ihop med olika ljud beroende på sammanhanget. Kinesiska tecken kan skrivas från vänster till höger eller från höger till vänster, och ställas upp både horisontellt och vertikalt. I kartläggningsmaterialet används den vanligaste läsriktningen, nämligen horisontellt från vänster till höger.

Talspråk: Med *kinesiska* betecknar man en grupp språk som talas framför allt i Folkrepubliken Kina, inklusive Hong Kong samt i Macao, Singapore och Taiwan. I dessa länder är det de facto ett officiellt språk. Kinesiska talas också i Indonesien, och Malaysia där det är ett officiellt förvaltnings- och undervisningsspråk enligt lag (1996). De flesta talade kinesiska varieteterna hör till tonspråken, där ordens tonläge och betoningmönster är betydelseskiljande och avgör hur det talade språket ska uppfattas. Det man på svenska kallar *rikskinesiska* är den absolut största talade varieteten med över 1 miljard talare (L1 och L2). Det kallas också *mandarin*, men det korrekta namnet är *putonghua* eller ”vanligt tal”. De flesta talade varieteterna skiljer sig så starkt åt att talarna inte kan förstå varandra. Därför använder de flesta riks-kinesiska som allmänt, talat kommunikationsmedel.

Skriftspråk: Beteckningen *kinesiska* används också för det gemensamma skriftspråket som man kan skriva alla de olika talade varieteterna med. Skriftsystemet omfattar en mycket stor mängd olika tecken, där de allra flesta inte används i vardagliga sammanhang. Varje tecken skrivs med ett varierande antal enskilda streck och andra figurer, från ett enda till några tiotal. Strecken formar betydelsebärande komponenter som kan förekomma i olika kombinationer i många tecken. Kombinationsmöjligheterna för de olika streck och andra figurer som bildar ett skrivtecken är oändliga och logiken bakom kombinationen ofta dold. Läsinlärning kräver därför stor ansträngning och tar lång tid. I tal motsvarar varje enskild tecken en fonetisk stavelse eller ett ord, men man kan normalt inte se på tecknet hur stavelsen och ordet ska uttalas. En läsare måste föreställa sig tecknets betydelse, för att sedan kunna forma stavelsen eller ordet med sina språkljud. Riks-kinesiska är fattigt på distinkta språkljud och det innebär att språket har många ord som låter likadant men skrivs med olika tecken och därmed har olika betydelser (ungefär som kol och kål, eller stjal, själ och skäl på svenska). För att lära ut riks-kinesiskt uttal och för att visa hur ett nytt ord eller lånord ska uttalas, används ett officiellt transkriptionssystem med latinska bokstäver som kallas *pinyin*.

Kroatiska: Översättningen använder det standardskriftspråk som enligt lag (1990) är officiellt språk i Kroatien. Kroatiska skrivs med en variant av det latinska alfabetet. Språket i översättningarna bör även personer med bakgrund i Bosnien-Hercegovina, Serbien eller Montenegro/Crna Gora kunna förstå.

Kurmanji (kurdiska): Översättningen använder den varietet av kurdiska som talas i norra Kurdistan (Turkiet, Irak, Syrien) samt Armenien. Kurmanji skrivs med en variant av det latinska alfabetet, men kurder som har sitt ursprung i Armenien skriver i regel språket med det kyrilliska alfabetet. I Sverige används också beteckningen nordkurdiska för denna varietet.

Litauiska: Översättningen följer en vedertagen skriftspråkstandard som gäller för förvaltnings- och undervisningsspråket. Det finns sammanlagt ungefär 3 miljoner användare i Litauen och i de angränsande länderna Polen och Ryssland. Litauiska är officiellt språk enligt lag (1992) och primärt undervisningsspråk i landet. Det är också ett provinsiellt minoritetsspråk enligt lag (2005) i Polen, där viss undervisning med litauiska förekommer. Många användare av litauiska är flerspråkiga med ryska och/eller polska. Dessa två språk förekommer också som undervisningsspråk i Litauen. De få litauiska dialekterna skiljer sig inte nämnvärt från varandra, men språkanvändarna har olika färdighetsnivåer på grund av den allmänt utbredda flerspråkigheten och personens skolbakgrund. Litauiska skrivs med det latinska alfabetet och använder många specifika diakritiska tecken.

Mongoliska: Översättningen använder det enligt lag (1992) officiella standard- och undervisningsspråket i Mongoliet, som är baserat på dialekten khalkha. Språket skrivs med en variant av det kyrilliska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från vänster till höger. Mongoliska talas också i närområdet, t.ex. i Ryssland och Kina, men användare som härstammar från dessa länder behärskar inte alltid det mongoliska skriftspråket, eftersom deras utbildningsspråk oftast är ett annat.

Nederländska: Översättningen följer en vedertagen skriftspråkstandard som är gemensam för Belgien, Nederländerna och Surinam. Den gäller för förvaltnings- och undervisningsspråket i dessa tre länder. Nederländska har ungefär 23 miljoner användare världen över. Det är officiellt språk i Belgien tillsammans med franska enligt lag (1994), och de facto officiellt språk i Nederländerna, i Surinam samt på öarna Aruba och Curacao i Karibien. Användare från Nederländerna och Belgien kan förstå varandra, men betonar gärna skillnader i sina respektive nationella varieteter. Nederländska skrivs med det latinska alfabetet.

Pashto: Översättningen använder den varietet av pashto, som enligt lag (2004) är officiellt språk i Afghanistan och det används vid sidan om dari som undervisningsspråk i landet. Pashto skrivs med en variant av det arabiska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från höger till vänster. Språket har i Afghanistan och även i Pakistan flera dialekter som varierar starkt på ordnivå sinsemellan. Var uppmärksam på att eleven och den som utför tolkning kan ha skilda dialekter.

Persiska: Översättningen använder det enligt lag (1979) officiella standard- och undervisningsspråket i Iran, som skrivs med en variant av det arabiska alfabetet. Läs- och skrivriktningen är från höger till vänster.

Polska: Översättningen använder det enligt lag (1997) officiella standard- och undervisningsspråket i Polen. Språket skrivs med en variant av det latinska alfabetet. Polska är också ett minoritetsspråk i det angränsande landet Litauen, där det förekommer som undervisningsspråk samt i Vitryssland/Belarus. Men de dialektala skillnaderna är små, så elever från dessa länder med polska som starkaste språk bör kunna kartläggas med hjälp av denna översättning.

Portugisiska: Översättningen följer den skriftspråkstandard som gäller för europeisk portugisiska, men har också tagit hänsyn till att texterna ska kunna förstås av personer som är vana vid den brasilianska varieteten. Portugisiska används av mer än 230 miljoner människor i Europa, Afrika, Sydamerika och Asien som primärt vardagsspråk, förvaltnings- och undervisningsspråk. Portugisiska är officiellt språk enligt lag i Portugal (2005), Brasilien (1988), Angola (2010), Mocambique (2004) och på Kap Verde-öarna (1992). I Guinea Bissau är det de facto officiellt språk och primärt undervisningsspråk. Dessutom är det officiellt språk i Kina-Macao enligt lag (1999) och på Östtimor (2002). Det förekommer i två huvudvarieteter: europeisk portugisiska, som också används i de delar av Afrika och Asien där det är ett officiellt språk, och brasiliansk portugisiska. Dessa två skiljer sig framför allt i ordförrådet och stavningskonventionerna. Portugisiska skrivs med det latinska alfabetet och använder några specifika diakritiska tecken. Tolkar bör kunna anpassa sig till tolkningssituationen och på så sätt klara av både den europeiska och den brasilianska talspraksvarianten.

Romani chib eller romska: Översättningen till romska är gjord till de två stora varieteterna av språket som är företrädda i Sverige, balkan romani med dialekten arli och vlax romani. Inom vlax romani översattes texter och uppgifter för kartläggningen till två olika dialekter, kelderash och lovori. Romska varieteter och dialekter är i hög grad sinsemellan förståeliga, men uppvisar skillnader i ordförråd på grund av påverkan från de omgivande majoritetssamhällenas språk och av språkhistoriska skäl. Romani är inte majoritetsspråk i något land och många användare av romska är flerspråkiga och behärskar det omgivande samhällets språk. Översättningarna använder en variant av det latinska alfabetet, i enlighet med en rekommendation av Romska världskongressen (1971). Vid kartläggningen är det viktigt att beakta att romska inte förekommer som ett generellt undervisningsspråk i något land.

Rumänska: Översättningen använder det enligt lag (2003) officiella standard- och undervisningsspråket i Rumänien. Rumänska är också enligt lag (2013) officiellt språk i Moldavien/Moldova och regionalt språk i Serbien (2009) samt regionalt undervisningsspråk i Ungern. Rumänska skrivs med en variant av det latinska alfabetet. Det finns få dialektala skillnader så användare av rumänska från alla dessa områden bör kunna läsa och förstå kartläggningsmaterialet.

Ryska: Översättningen följer den skriftspråksstandard som enligt lag (1993) är det officiella språket i Ryska federationen. Ryska skrivs med det kyrilliska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från vänster till höger. Språket används fortfarande som officiellt språk och undervisningsspråk i flera länder som tidigare ingick i Sovjetunionen:

- Vitryssland/Belarus: enligt lag (1998) officiellt språk vid sidan om vitryska. De båda språken är ömsesidigt förståeliga, ungefär som svenska och danska.
- Ukraina: enligt lag (2009) regionalt språk och förekommer som undervisningsspråk i hela landet. Ukrainska och ryska är ömsesidigt förståeliga, ungefär som svenska och norska.
- Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien/Moldova, Tadzjikistan och Uzbekistan: ryska är förvaltningspråk vid sidan om ett nationellt språk och förekommer som undervisningsspråk.
- Kazakstan och Kirgizistan: enligt lag (1995 resp. 2010) ett av flera officiella språk och förekommer som undervisningsspråk.

Ryska uppvisar få dialektala skillnader över hela sitt utbredningsområde, så användare av ryska från hela området samt från Litauen, Lettland och Estland bör kunna förstå översättningen.

Serbiska: Översättningen använder det enligt lag (2006) officiella standardskriftspråket i Serbien. Serbiska kan skrivas med en variant av det kyrilliska alfabetet och med en variant av det latinska alfabetet (se bosniska), och båda alfabeten kan förekomma i undervisningen i landet. Läs- och skrivriktningen för båda är från vänster till höger. Personer med bakgrund i Bosnien-Hercegovina eller Montenegro/Crna Gora bör också kunna förstå översättningen. Var uppmärksam på att elever med serbiska som starkaste språk kan ha svårt att läsa den kyrilliska skriften. Det är möjligt att kartlägga dessa elever med hjälp av översättningen för bosniska.

Somaliska: Översättningen använder det enligt lag (2004) officiella standardskriftspråket i Somalia. Somaliska skrivs sedan 1972 med det latinska alfabetet. Men observera att somalisk stavning inte är standardiserad fullt ut och att skillnader i de regionala dialekterna kan försvåra förståelsen mellan eleven och den som utför tolkningen.

Sorani (kurdiska): Översättningen använder den varietet av kurdiska som talas i östra Kurdistan (Irak och Iran). Språket skrivs med en variant av det arabiska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från höger till vänster. I Sverige används också beteckningen sydkurdiska för denna varietet.

Spanska: Översättningen använder en skriftspråksstandard som användare från hela den spanstalande världen ska kunna förstå. Spanska är officiellt och regionalt språk i Spanien (1978) och i 14 länder på den amerikanska kontinenten och i den karibiska övärlden (Colombia, Costa Rica, Kuba, Dominikanska republiken, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama, i Paraguay tillsammans med guarani, Peru, i Puerto Rico tillsammans med engelska samt Venezuela). Det är de facto officiellt språk i ytterligare fem länder (Argentina, Bolivia, Chile, Mexiko och Uruguay). Det spanska talspråket varierar starkt över hela utbredningsområdet och har även nationella eller regionala varieteter och dialekter, framför allt vad gäller uttal och ordförråd, så kontrollera att eleven och den som utför tolkning verkligen förstår varandra. Spanska skrivs med det latinska alfabetet och använder några specifika diakritiska tecken.

Thailändska: Översättningen använder det officiella (2000) standard- och undervisningsspråket i Thailand. Thailändska skrivs med ett eget skriftsystem, en stavelseskrift som har sitt ursprung i den indiska devanagari-skriften och läs- och skrivriktningen är från vänster till höger. En viktig skillnad från andra skriftsystem är att thailändska inte använder några skiljetecken. Meningslut markeras med radbrytning, vilket kan leda till att texterna i kartläggningsmaterialet får ett grafiskt utseende som skiljer dem starkt från de motsvarande svenska texterna.

Tigrinja eller tigrinska: Översättningen använder det vedertagna standardspråket i Eritrea och Etiopien. Tigrinja skrivs med ge'ezskriften, som omfattar mellan 180 och 250 olika tecken (se amhariska). Läs- och skrivriktningen är från vänster till höger och skriftsystemet är både ljudavbildande och stavelseätergivande. Många som använder tigrinja kan också läsa amhariska.

Turkiska: Översättningen använder det standardskriftspråk som enligt lag (1982) är officiellt språk och undervisningsspråk i Turkiet. Turkiska skrivs med en variant av det latinska alfabetet. Turkiska dialekter talas även av minoritetsgrupper i t.ex. Bulgarien, Cypern, Grekland, Makedonien och Rumänien. Andra turkspråk, framför allt från Centralasien och Kaukasusområdet (kazakiska, kirgiziska, turkmeniska, uigur, uzbekiska samt azeriska) delar en stor del av sitt ordförråd med turkiska och de talade språken är därmed ömsesidigt förståeliga.

Tyska: Översättningen följer en skriftspråksstandard som kan förstås av alla som har haft tyska som undervisningsspråk. Högtyyska eller standardtyska är det huvudsakliga skriftspråket för mer än 100 miljoner människor i Europa. En gemensam vedertagen standard gäller i alla länder där tyska är officiellt språk eller fungerar som det i praktiken. Standarden gäller också när tyska är erkänt minoritetsspråk eller undervisningsspråk i något land. Tyska är enligt lag (1929) officiellt språk i Österrike, och Tyskland har det som de facto officiellt språk. Det är primärt undervisningsspråk i båda dessa länder. Schweiz har tyska som officiellt språk enligt lag (1999), tillsammans och likställt med italienska och franska. Luxemburg har tyska som officiellt förvaltningspråk enligt lag (1984) tillsammans och likställt med franska, och det är det primära undervisningsspråket i landet. Tyska är dessutom ett erkänt minoritetsspråk och provinsieellt språk enligt lag (1994) i Belgien, samt provinsieellt språk enligt lag i Italien (1994) och Danmark (1955). I dessa tre länder har barn ur de tysktalande minoriteterna rätt att gå i en skola med tyska som undervisningsspråk om de bor i den tyskspråkiga provinsen. Tyska skrivs med det latinska alfabetet och använder några specifika diakritiska tecken. Det finns en stor mängd sinsemellan väldigt olika dialekter, som kan vara obegripliga för talare av andra tyska dialekter. Tolkning sker i Sverige uteslutande med det talade standardspråket.

Ukrainska: Översättningen använder en skriftspråksstandard som enligt lag (1996) är officiellt språk och undervisningsspråk i Ukraina. Ukrainska talas även i Vitryssland/Belarus, Ryska federationen och i delar av Polen. Många som använder ukrainska är flerspråkiga och behärskar framför allt ryska. Ukrainska och ryska är ömsesidigt förståeliga, ungefär som svenska och norska. Ukrainska skrivs med en variant av det kyrilliska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från vänster till höger.

Ungerska: Översättningen följer den skriftspråkstandard som gäller i Ungern. Ungerska används av ungefär 13 miljoner människor i Europa. Det är de facto officiellt språk och primärt undervisningsspråk i Ungern. Språkanvändare finns också i Österrike, där det är ett provinsieellt minoritetsspråk enligt lag (1976), samt i Kroatien (2002) och Rumänien (2001). Ungerska är enligt lag provinsieellt förvaltnings- och undervisningsspråk i de berörda provinserna i dessa två länder samt i Slovakien (1999), Slovenien (1991), Serbien (2009) och Ukraina (2004). Den vedertagna skriftspråksstandard används i undervisningsspråket i alla de berörda länderna men det finns också många inte alltid sinsemellan förståeliga dialekter. Ungerska skrivs med det latinska alfabetet och använder några specifika diakritiska tecken.

Urdu: Översättningen använder en skriftspråksstandard som enligt lag (1973) är officiellt språk och undervisningsspråk i Pakistan. Många användare av urdu är flerspråkiga och behärskar andra språk som förekommer i området, t.ex. pashto. Talad urdu och talad hindi (Indiens officiella språk enligt lag 1950) är ömsesidigt

förståeliga, men skiljer sig starkt i det mera formella ordförrådet, som urdu har lånat in från framför allt arabiska och persiska. Urdu skrivs med en variant av det arabiska alfabetet och läs- och skrivriktningen är från höger till vänster.

Vietnamesiska: Översättningen följer en vedertagen skriftspråksstandard som gäller i Vietnam, där det de facto är officiellt språk och primärt undervisningsspråk. Språket har cirka 70 miljoner användare i hela Sydostasien. Många dialekter förekommer inte bara i Vietnam, utan också i de angränsande länderna Laos och Kina, där språket inte har någon officiell status. Vietnamesiska hör till ton-språken, där tonlägen och betoningmönster på ordnivå är betydelseskiljande. Det kräver speciella markeringar för varje ton i skriften. Vietnamesiska skrivs med det latinska alfabetet och använder många specifika diakritiska tecken. Några av dessa tecken används som markörer för ordets betoningmönster.

Språk och kod

Språk	ISO-kod
Albanska	SQI
Amhariska	AMH
Arabiska	ARA
Bosniska	BOS
Dari	PRS
Engelska	ENG
Finska	FIN
Franska	FRA
Grekiska	ELL
Italienska	ITA
Kinesiska	ZHO
Kroatiska	HRV
Kurmanji	KMR
Litauiska	LIT
Mongoliska	MON
Nederländska	NLD
Rumänska	RON
Ryska	RUS
Pashto	PUS
Persiska	PES
Polska	POL
Portugisiska	POR
Serbiska	SRP
Somaliska	SOM
Sorani	SDH
Spanska	SPA
Thailändska	THA
Tigrinja	TIR
Turkiska	TUR
Tyska	DEU
Ukrainska	UKR
Ungerska	HUN
Urdu	URD
Vietnamesiska	VIE

Romani och romska dialekter

Språk	ISO-kod
Romani chib	ROM
Arlj	ROM-A
Kelderasch	ROM-K
Lovari	ROM-L